

שבה ללבן שבה ע"כ. ופירשו התוס' וז"ל ע"כ יש לפרש בין תכלת שבה בציצית וכו' ע"כ. ופירושם מסתייע גם מהירושלמי¹² וז"ל כיני מתני' בין תכלת שבה ללבן שבה ומה טעמון דרבנן וראיתם אותו מן הסמוך לו ע"כ. אומנם רש"י¹³ שם פירש שמדובר בגיזת צמר צבועה תכלת ובה מקומות שלא עלה הצבע יפה ולא בציצית.

אך יש ליישב את דברי השאילתות בהקדם הגמ' ביבמות¹⁴ וז"ל ותנא רבי ר' ישמעאל טעמא דכתב רחמנא צמר ופשתים הא לאו הכי כלאים בציצית ה"א דאסר רחמנא והכתיב ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם ותנא רבי ישמעאל כל בגדים צמר ופשתים הם ואמר רחמנא עביר ליה תכלת ותכלת עמרא הוא וכו' איצטריך סד"א כי דיוקא דרבא הכנף מין כנף וה"ק רחמנא עביר ליה צמר לצמר ופשתים לפשתים וכי עבדת צמר לצמר צבעיה וכו' ע"כ. וקשה והרי פתיל תכלת ומין כנף שני דברים הם, ואף אם נדייק כרבא הכנף מין כנף לעשות חוטי פשתן לבגד פשתן זה אמור לגבי לבן משא"כ לגבי פתיל תכלת שיש להטילו בכל הבגדים ואף בבגד פשתן כנאמר בפסוק. אלא מוכח¹⁵ שהגמ' סוברת שפתיל תכלת הוא הוא ציצית הכנף ואין שני ענינים בציצית תכלת ולבן אלא הכל אחד והוא כדעת השאילתות. וזה מוכח גם מלשון הגמ' שם וכי עבדת צמר לצמר צבעיה כלומר שיש לצבוע את כל ציצית הכנף.

עב
גמ' יבמות
כדעת
שאילתות

יש לבאר זאת, דהנה הפסוק¹⁶ ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת מתבאר בשני אופנים. האחד שיש להוסיף פתיל תכלת על דבר אחר שנקרא ציצית הכנף והשני¹⁷ שבשביל ציצית הכנף יש לתת פתיל

עג
הסבר דעתו

11. שם ד"ה אלא, לקח טוב פר' שלח, ערוך ע' תכלת, תוס' רבנו יהודה שירליאון ברכות שם, אר"ז ק"ש אות יג בשם רבנו חננאל והסכים עמו, רשב"א ברכות שם, מאירי שם, פסקי הרי"ד הל' קטנות ציצית שם, והלשון הסתמית – בה, בלי שתזכר ציצית קודם לכן, תתפרש, בין תכלת שבתכלת, שכל הציצית פעמים רבות נקראת תכלת כדלקמן אות עט.
12. ברכות א ב.
13. וכן ריבב"ן שם.
14. ד ב.
15. ונראה שזו גם כוונת רבנו חננאל שבת כז ב ח"ל – ואמרין בתחילת יבמות אמר רחמנא עביר ציצית פתיל תכלת ותכלת עמרא הוא וכו' שמעינן מינא דעמרא הוא דמקריא פתיל תכלת הילכך ליכא ציצית אלא עמרא, ועיין ראב"ן סי' שמג שהעתיקו.
16. במדבר טו לח, עיין חזקוני שם – על ציצית הכנף עם ציצית הכנף דוגמא על שדה הארץ פי' עם ציצית הכנף שהוא לבן יתנו פתיל תכלת וכן אמרו רבותינו, ועיין לעיל אות כ.
17. כמו שיש בהרבה מקומות שימרש של מלה על במשמעות בשביל, ופירוש זה מסתייע מההמשך והיה לכם לציצית שלפי פשוטו זה קאי אפתיל תכלת, והיה אפשר לראות